

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania H.S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Zabrzu

o prawo do emerytury górniczej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 8 lipca 2025 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 1 lutego 2024 r., sygn. akt III AUa 836/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 1 lutego 2024 r. oddalił apelację wniesioną przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Zabrzu od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 18 maja 2023 r., zmieniającego decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Zabrzu z 23 marca 2023 r. i przyznającego ubezpieczonemu prawo do emerytury górniczej począwszy od dnia 1 lutego 2023 r.

Organ rentowy zaskarżył prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 1 lutego 2024 r. w całości, zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj.:

1) art. 50a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez błędną jego wykładnię polegającą na

przyjęciu, iż odwołujący nabył prawo do emerytury górniczej, podczas gdy prawo to można uzyskać tylko jeden raz, zatem nie ma możliwości ponownego ustalenia prawa do emerytury górniczej na podstawie art. 50a, gdy odwołujący ma już przyznaną emeryturę na podstawie art. 50e,

2) art. 50a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury górniczej określonej w art. 50a ust. 1 ww. ustawy emerytalnej, mimo że ubezpieczony osiągnął powszechny wiek emerytalny (65 lat) co powoduje, że nie jest uprawniony do uzyskania prawa do (kolejnej) emerytury górniczej.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący podniósł, że na kanwie orzecznictwa sądów apelacji katowickiej brak jednolitego stanowiska w przedmiocie: Czy na emeryturę górniczą opartą na podstawie art. 50a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych można przejść również po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego? Istnieją sprzeczne rozstrzygnięcia w sprawach o analogicznym stanie faktycznym, w których mają zastosowanie te same przepisy prawne, a zastosowane w sposób prowadzący do wydania odmiennych orzeczeń.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, że zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zatem wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi

przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 Nr 12, poz. 151; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiste jest, że budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia - mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy wypada stwierdzić, że skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania oraz jego uzasadnienia nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia.

Nawiązując do powołanej przesłanki przedsądu należy zauważyć, że podnoszone przez skarżącego wątpliwości na tle wykładni przepisów prawa ubezpieczeń społecznych dotyczących nabywania prawa do kolejnych świadczeń emerytalnych były już wyjaśniane w orzecznictwie sądowym. W uzasadnieniu uchwały z 4 lipca 2013 r., II UZP 4/13 (LEX nr 1342169), Sąd Najwyższy podkreślił, że przyjmuje się odrębność emerytur, wobec różnych podstaw prawnych (tytułów) ich przyznawania, co oznacza, że na emeryturę można przechodzić kilka razy.

Sąd Najwyższy w ugruntowanym już orzecznictwie przyjmuje, że ubezpieczonemu, który nabył prawo do emerytury górniczej bez względu na wiek przysługuje prawo do kolejnej emerytury górniczej z chwilą osiągnięcia wieku emerytalnego przewidzianego dla tego rodzaju świadczenia. Brak jednocześnie jakiegokolwiek regulacji prawnej wykluczającej możliwość nabycia prawa do emerytury górniczej unormowanej w art. 50a ust. 2 u.e.r.f.u.s. w przypadku ubezpieczonego, który uzyskał już prawo do emerytury górniczej z art. 50e tej ustawy, tj. emerytury przysługującej bez względu na wiek i zajmowane stanowisko z tytułu wykonywania przez 25 lat pracy górniczej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

(por. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 2018 r., I UK 253/17, LEX nr 2533237, postanowienie Sądu Najwyższego z 10 kwietnia 2018 r., I UK 249/17, LEX nr 2508632, postanowienie Sąd Najwyższego z 2 marca 2017 r., I UZ 61/16 (LEX nr 2284204).

Przepisy art. 50a i art. 50e ustawy emerytalnej stanowią autonomiczne i odrębne względem siebie podstawy nabycia prawa do dwóch odrębnych emerytur górniczych. Pierwsza dotyczący emerytury górniczej w wieku obniżonym, która przysługuje po osiągnięciu wymaganego wieku i odpowiedniego stażu jakiegokolwiek pracy górniczej i równorzędnej. Druga dotyczy emerytury górniczej bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, która przysługuje, bez względu na wiek, po przepracowaniu 25 lat kwalifikowanej pracy górniczej wykonywanej pod ziemią

stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zatem na emeryturę górniczą można przechodzić kilka razy.

Wobec wyjaśnienia przez judykaturę sygnalizowanych przez skarżącego wątpliwości prawnych nie występuje wskazana przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach orzeczono stosownie do art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

M.G.

[r.g.]